

Lausunto

4.2.2021

VN/5326/2020
VN/5326/2020-STM-49Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi**Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto kansallisen vesihuoltouudistuksen luonnoksesta**

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman luonnoksesta.

Kansallisen vesihuoltouudistuksen osalta sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä seuraavia asiakokonaisuuksia:

1. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemysten huomioon ottaminen vesihuoltouudistuksen ohjelmassa

Sosiaali- ja terveysministeriö on osallistunut kansallisen vesihuoltouudistuksen luonnoksen valmisteluun maa- ja metsätalousministeriön asettamassa hankkeen ohjausryhmässä, hankkeen visiota pohtineessa visioyöryhmässä sekä vesihuollon tavoitteita ja mittareita määritelleen Hyvän vesihuollon kriteerit -hankkeen ohjausryhmässä. Sosiaali- ja terveysministeriön näissä ohjaus- ja työryhmissä esittämät näkemykset on otettu kansallisen vesihuoltouudistuksen luonnoksessa huomioon hyvin.

2. Hallinnonalojen yhteistyö uuden juomavesidirektiivin täytäntöönpanossa

Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa vesihuoltouudistuksen yleisen tavoitteen, lainsäädännön käytännönläheisemmäksi kehittämisen eri hallinnonalojen yhteistyössä, tärkeyttä. Tämä korostuu etenkin ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta 16.12.2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2020/2184 ("juomavesidirektiivi") kansallisessa täytäntöönpanossa. Juomavesidirektiivin täytäntöönpano edellyttää terveydensuojelulain (763/1994) ja sen nojalla annettujen säännösten entistä tiiviimpää yhteensovittamista vesihuoltolain kanssa. Harkittavaksi tulee esimerkiksi se, tulisiko kaikkien juomavesidirektiivin kattamien talousvettä toimittavien laitosten kuulua myös vesihuoltolain sääntelyn piiriin, kuten voimassa olevasta vesihuoltolaista annetun hallituksen esityksen perustelujen mukaan voitaisiin pääsääntöisesti katsoa kuuluvan (85/2000 vp, sivu 23).

3. Tietohallinnan kehittäminen

Juomavesidirektiivi edellyttää myös entistä läpinäkyvämpää ja nykyistä huomattavasti laajempaa vedenkäyttäjille tiedottamista sekä direktiivin toimeenpanoa koskevien paikkatietoon sidottujen tietokokonaisuuksien laatimista Euroopan komission valvontatoimenpiteitä varten. Tiedottaminen ja tietokokonaisuudet liittyvät terveydensuojelulain, vesihuoltolain ja ympäristöministeriön hallinnonalan lainsäädännön nojalla kerättäviin tietoihin vesihuoltolaitoksista, vesimuodostumista ja talousveden laadusta. Resurssitehokas, toimiva ja tarkoituksenmukainen tapa hoitaa tiedottaminen ja tietokokonaisuuksien laatiminen edellyttäisi vesihuollon ja ympäristöministeriön hallinnonalan sekä ympäristöterveydenhuollon

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

tietojärjestelmien pitkäjänteistä ja systemaattista kehittämistä rajapintojen kautta toimivaksi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Vesihuollon VEETI-tietojärjestelmää ja ympäristöhallinnon tietojärjestelmiä pitää yllä Suomen ympäristökeskus ja ympäristöterveydenhuollon VATI-tietojärjestelmiä pitää yllä Ruokavirasto. Resurssit näiden tietojärjestelmien ylläpitäjien yhteistyön varmistamiseksi tulisi turvata osana kansallista vesihuoltouudistusta yhteistyössä hallinnonalojen kesken. Eri hallinnonalojen tietojärjestelmien yhtenäinen kokonaisuus tukisi hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönottoa ja tavoitteita. Tällä hetkellä eri tietojärjestelmiin kerätään joko kokonaan tai osittain päällekkäistä tietoa, joten ”yhden luukun periaate” helpottaisi myös järjestelmiin tietoja syöttävien viranomaisten ja vesilaitosten työmäärää.

4. Kohdennettu neuvonta, pätevyysvaatimukset ja vesihuollon urapolkujen kehittäminen

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan resurssi- ja osaamispuolasta kärsivien laitosten neuvonta, vesihuoltolaitosten henkilökunnan pätevyys- tai osaamisvaatimukset sekä urapolkujen kehittäminen yhdessä tarkoituksenmukaisen lainsäädännön valvonnan kanssa luovat mahdollisuuden turvalliselle ja laadukkaalle vesihuollolle.

Laitosten neuvonnasta ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista tehdä jatkuvaa valtion varoin tuettua toimintaa, vaan pääperiaatteena tulisi olla uudistuksessa esitetty kertaluonteinen apu resurssi- ja osaamisvajeisten laitosten ylimenokaudella kohti hyvän vesihuollon kriteereiden täyttämistä. Uudistuksen yhteydessä olisi myös syytä tehdä selvä ero viranomaisvalvonnan ja neuvonnan/auditoinnin välillä. Vesihuoltolain nojalla kunnan terveydensuojeluviranomainen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ovat ensisijaisesti valvovia viranomaisia, ja tulisi harkita sitä, kuinka paljon niiden resursseja on mahdollista kohdentaa yksinomaan ohjaukseen, tukeen ja apua tarvitsevien laitosten kartoittamiseen.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Tuija Kumpulainen

Neuvotteleva virkamies

Jarkko Rapala

Jakelu MMM Maa- ja metsätalousministeriö

Tiedoksi STM Kansliapäällikkö Kirsi Varhila
YM Ympäristöministeriö